

handtekening kon plaatsnemen. De nervositeit was aangewakkerd doordat menigeen vernomen had dat in de voorafgaande dagen nog meer Rotterdammers in gijzeling genomen waren: de chef van het station Delftse Poort, een substituut-officier van justitie, een bankdirecteur¹, een bedrijfsleider, een ingenieur, twee kooplieden en het oud-lid van de Tweede Kamer, mr. L. A. Donker.

Inmiddels was aan Duitse kant bepaald, welke gijzelaars eventueel gefusilleerd zouden worden: vijf Rotterdammers. *SS-Obersturmbannführer* Knolle, hoofd van de *Abteilung Sicherheitsdienst* binnen Harsters staf, op dat moment plaatsvervangend *Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD* (Harster vertoefde in Berlijn), had samen met de Rotterdamse *Aussenstellenleiter* een keuze gemaakt uit de dossiers van de uit Rotterdam afkomstige gijzelaars. Ze hadden er twintig geselecteerd. Die twintig dossiers waren aan Rauter voorgelegd. Rauter had de vijf met de meest bezwarende gegevens uitgekozen; die vijf dossiers waren, vermoedelijk op donderdag 13 augustus, aan Seyss-Inquart en Schmidt overhandigd. Schmidt had er Seyss-Inquart toen op gewezen dat koningin Wilhelmina op 6 augustus, een week tevoren, voor het Amerikaanse Congres in Washington een toespraak gehouden had die weer van haar onverzoenlijke vijandschap jegens het Derde Rijk getuigd had, en hij had voorgesteld dat men onder de vijf twee zou opnemen van wie men mocht aannemen dat de koningin zich met hen speciaal verbonden zou voelen. Dat had Seyss-Inquart een uitstekend denkbeeld geleken. De naamlijst van alle gijzelaars werd geraadpleegd en de keuze viel op de negenen-veertigjarige Otto Ernst Gelder graaf van Limburg Stirum die eind '41 na een conflict met de secretaris-generaal van justitie, de NSB'er Schrieke, uit zijn functie als substituut-officier van justitie te Arnhem ontslagen was; blijkbaar veronderstelden Seyss-Inquart en Schmidt dat er een bijzondere band bestond tussen de koningin en de nazaten van het Driemanschap van 1813. Meer nazaten leverde de gijzelaarslijst evenwel niet op. Dus werd de lijst van reserve-gijzelaars er bij gehaald. Daarop troffen de *Reichskommissar* en zijn politieke adviseur de naam aan van een Schimmelpenninck, nl. van Alexander baron Schimmelpenninck van der Oye, een landeigenaar op Schouwen. Hij was nog jong: acht-en-twintig jaar; eind '41 was hij getrouwd, zijn vrouw was in verwachting. De *Sicherheitspolizei* had al twee-

¹ Tot een zoon van deze bankdirecteur drong het voorstel van Völckers door met betrekking tot de dienstneming aan het Oostelijk front. Hij meldde zich als vrijwilliger. Zulks maakte op Seyss-Inquart zoveel indruk dat hij de vader onmiddellijk uit de gijzeling ontsloeg. De zoon behoefde overigens niet naar het Oostelijk front te vertrekken; hij werd afgekeurd.